

Warszawa, dnia 7 listopada 2017 r.

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o repatriacji, ustawy o Karcie Polaka
oraz ustawy o cudzoziemcach**

(druk nr 637)

I. Cel i przedmiot ustawy

Uchwalona przez Sejm w dniu 27 października 2017 r. ustawa o zmianie ustawy o repatriacji, ustawy o Karcie Polaka oraz ustawy o cudzoziemcach ma na celu objęcie pomocą finansową państwa całych rodzin repatriantów. Najbliższa rodzina repatrianta to, zgodnie z ustawą, małżonek repatrianta i małoletnie dziecko lub dzieci pozostające pod władzą rodzicielską co najmniej jednego z rodziców, którzy przybyli razem z repatriantem do Polski.

Jak wynika z uzasadnienia do projektu ustawy, taka zmiana przepisów ma pozwolić uwzględnić przy udzielaniu pomocy finansowej osoby, które np. zawarły związek małżeński po przyjeździe do Polski lub dzieci, które urodziły się już w Polsce (art. 1 pkt 2).

W ustawie o repatriacji zdefiniowano także pojęcie „kandydata na repatrianta” w celu wskazania w ustawie osób, którym mogą być zapewnione warunki do osiedlenia w postaci zapewnienia lokalu mieszkalnego przez gminę w trybie umożliwiającym uzyskanie dotacji z budżetu państwa albo w postaci przyznania przez Pełnomocnika miejsca w ośrodku adaptacyjnym dla repatriantów (art. 1 pkt 2).

Kandydat na repatrianta, zgodnie z ustawą, jest osobą polskiego pochodzenia, wobec której konsul wydał decyzję o zakwalifikowaniu do wydania wizej krajowej w celu repatriacji albo – w przypadku osoby, która złożyła wniosek o wydanie wizej krajowej w celu repatriacji przed dniem 1 maja 2017 r. – decyzję o przyrzeczeniu wydania takiej wizej.

Zmiana ustawy ma na celu stworzenie, dostosowanych do sytuacji na rynku mieszkaniowym warunków dla skutecznej pomocy repatriantom w zakresie zaspokojenia ich potrzeb mieszkaniowych. W tym celu ustawodawca zdecydował o podniesieniu poziomu pomocy finansowej do 25 000 zł na rodzinę repatrianta, która to pomoc nie może jednak przekroczyć ceny określonej w umowie sprzedaży lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego (art. 1 pkt 13 lit. d).

Ustawodawca rezygnuje z przyznawania repatriantowi umieszczonemu w ośrodku adaptacyjnym świadczenia pieniężnego w wysokości 200 zł (art. 1 pkt 3 i pkt 15).

Ustawa łagodzi przesłanki repatriacji wobec osób, które spełniając pozostałe warunki repatriacji, nie znajdowały się w posiadaniu dowodów potwierdzających fakt deportacji swojej lub swoich przodków przez władze ZSRR (art. 1 pkt 6).

Wprowadzono możliwość uzyskania zezwolenia na pobyt stały członkom najbliższej rodziny repatrianta, jeżeli osoby te nie mogą lub nie chcą nabyć obywatelstwa polskiego w drodze repatriacji. Proponuje się, aby organem wydającym zezwolenie na pobyt stały członkom najbliższej rodziny repatrianta był Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, a karty pobytu wydawał wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu (art. 1 pkt 7).

W celu wyeliminowanie nierównego traktowania małżonków repatriantów niepolskiego pochodzenia, którzy nie mieli wcześniej możliwości uzyskania statusu repatrianta proponuje się wprowadzenie możliwości uznania za repatrianta dla osób, które uzyskały zezwolenie na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jako małżonek repatrianta (art. 1 pkt 8).

Zmiany zaproponowane w art. 16c ustawy o repatriacji mają na celu dostosowanie przepisów proceduralnych do wprowadzenia tej kategorii osób uprawnionych do ubiegania się o uznanie za repatrianta (art. 1 pkt 9 i 10).

Ustawa wprowadza uzależnienie wysokości dotacji z budżetu państwa przekazywanej gminie zapewniającej lokal mieszkalny kandydatowi na repatrianta oraz członkom jego najbliższej rodziny od metrażu oraz miejsca położenia nieruchomości.

W przypadku gdy rada gminy podejmie uchwałę, w której zobowiązała się do zapewnienia lokalu mieszkalnego określonego imiennie repatriantowi i do zawarcia, na czas nieokreślony, umowy nadającej mu tytuł prawny do lokalu mieszkalnego, gmina uzyska dotację do wysokości kwoty stanowiącej równowartość iloczynu 45 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego i wysokości wskaźnika przeliczeniowego kosztu odtworzenia

1 m² na terenie danego powiatu ogłaszanego przez wojewodę na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

W przypadku podjęcia przez radę gminy uchwały dotyczącej zapewnienia lokalu nieokreślonego imiennie repatriantowi, proponuje się podniesienie kwoty dotacji, poprzez podniesienie kwoty mnożnika do 55 m². Jak wynika z uzasadnienia do projektu ustawy, obecne rozwiązanie, polegające na możliwości przyznania gminie dotacji do wysokości 25 000 zł na repatrianta, stanowi obniżenie kwoty dotacji w stosunku do mechanizmów obowiązujących przed dniem 1 maja 2017 r. (art. 1 pkt 17).

Zasady przyznawania przez Pełnomocnika pomocy finansowej na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych repatrianta oraz członków jego najbliższej rodziny zmieniły się w ten sposób, że wniosek o przyznanie pomocy finansowej ma obejmować członków najbliższej rodziny repatrianta prowadzących z nim wspólnie gospodarstwo domowe (art. 1 pkt 18).

Na skutek zmiany wprowadzonej w art. 29 ustawy o repatriacji dostęp do ewidencji lokali mieszkalnych i źródeł utrzymania dla repatriantów będą mieli także repatrianci, którzy nie z własnej winy znaleźli się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, wynikającej z podeszłego wieku, problemów finansowych, zdrowotnych lub adaptacyjnych i nie są w stanie samodzielnie zapewnić sobie lokalu mieszkalnego (art. 1 pkt 19).

Zmiany w ustawie o Karcie Polaka prowadzą do tego, że osoba ubiegająca się Kartę Polaka nie będzie już musiała wykazywać, że posiadała obywatelstwo polskie lub rodzice, dziadkowie albo pradiadkowie posiadali obywatelstwo polskie (art. 2). Warunkiem uzyskania Karty Polaka będzie wykazanie narodowości polskiej swojej lub przodków.

Zmiany w ustawie o cudzoziemcach mają charakter dostosowujący (art. 3).

Na podstawie art. 7 wszystkie osoby, które spełniają warunki repatriacji a złożyły wnioski o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji przed wejściem w życie przepisów ustanawiających ośrodki adaptacyjne (1 maja 2017 r.), będą mogły ubiegać się o zapewnienie warunków do osiedlenia się w postaci przyznania miejsca w ośrodku adaptacyjnym dla repatriantów.

Dodatkowo na podstawie art. 8 członkowie najbliższej rodziny repatrianta, wobec których umorzono postępowanie w sprawie zezwolenia na pobyt stały na podstawie ostatniej

nowelizacji przepisów ustawy o repatriacji, będą mogli złożyć wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt stały.

Ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy stanowił przedłożenie poselskie (druk sejmowy nr 1904).

Prace nad ustawą prowadziły Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych oraz Komisja Łączności z Polakami za Granicą, które przedstawiły wspólne sprawozdanie w druku sejmowym nr 1959. Komisje wprowadziły szereg zmian o charakterze legislacyjnym. Na tym etapie dokonano również uzupełnienia projektu ustawy o zmianę w ustawie o Karcie Polaka.

W drugim czytaniu zgłoszono dwie poprawki. Pierwsza poprawka miała na celu wprowadzenie przepisu przejściowego z uwagi na zmiany dokonane w ustawie o Karcie Polaka. Druga poprawka zmierzała do wydłużenia terminu wejścia w życie ustawy.

Sejm uchwalił ustawę z tymi poprawkami.

III. Uwagi szczegółowe

1) w art. 1 pkt 13 w lit. a, w art. 17b w ust. 1 należy ustalić, czy przepis ma dotyczyć repatrianta, który posiada dowód potwierdzający posiadanie warunków do osiedlenia się czy może dowód potwierdzający zapewnienie warunków do osiedlenia się, jak to miało miejsce dotychczas. Zgodnie z brzmieniem art. 12 ust. 3 ustawy o repatriacji, oświadczenie obywatela polskiego, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zawierające zobowiązanie do zapewnienia warunków do osiedlenia się przez okres nie krótszy niż 2 lata albo decyzja Pełnomocnika w sprawie przyznania miejsca w ośrodku są dowodami potwierdzającym zapewnienie warunków do osiedlenia się, co wskazuje na to, że przepis powinien dotyczyć repatrianta, który posiada dowód potwierdzający zapewnienie warunków do osiedlenia się.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 13 w lit. a, w ust. 1 wyraz „posiadanie” zastępuje się wyrazem „zapewnienie”;

2) w art. 1 w pkt 13 w lit. d, w ust. 8b wyrazy „w akcie notarialnym umowy sprzedaży” zastępuje się wyrazami „w umowie sprzedaży zawartej w formie aktu notarialnego”;

3) w art. 1 w pkt 17, w art. 21 w ust. 3 ustawa powinna, tak jak w ust. 2 tego przepisu posługiwać się liczbą pojedynczą w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 17, w art. 21 w ust. 3 wyrazy „nieokreślonym imiennie kandydatom na repatriantów i do zawarcia na czas nieokreślony, umowy nadającej im tytuł prawny do lokalu mieszkalnego” zastępuje się wyrazami „nieokreślonemu imiennie kandydatowi na repatrianta i do zawarcia na czas nieokreślony, umowy nadającej mu tytuł prawny do lokalu mieszkalnego”;

4) w art. 1 w pkt 21 w lit. a, w ust. 3a należy wskazać prawidłowe odesłanie.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 21 w lit. a, w ust. 3a wyrazy „art. 12d” zastępuje się wyrazami „art. 12d ust. 1 i 2”;

5) w art. 1 w pkt 22, w lit. c należy posłużyć się liczbą pojedynczą w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych.

Propozycja poprawki:

- art. 1 w pkt 22, w lit. c wyrazy „kandydatom na repatriantów” zastępuje się wyrazami „kandydatowi na repatrianta”;

6) w art. 8 należy wskazać prawidłowe odesłanie.

Propozycja poprawki:

- w art. 8 wyrazy „art. 12d” zastępuje się wyrazami „art. 12d ust. 3.

Aldona Figura

Starszy legislator